W tym roku przypada 500 rocznica wygaśnięcia w linii męskiej Piastów mazowieckich i włączenia Mazowsza do Korony. Dzielnica ta od XIV wieku było lennem Królestwa Polskiego. W XV wieku inkorporowano do Korony ziemie: gostynińską, rawską, sochaczewską i płocką, zaś ostatni etap inkorporacji nastąpił w 1526 r., po śmierci księcia Janusza III. O roli i znaczeniu książąt mazowieckich świadczą słowa kardynała Zbigniewa Oleśnickiego, wypowiedziane do króla Kazimierza Jagiellończyka, wysławiające ród Piastów. Zostały one zapisane w Rocznikach Jana Długosza, najwybitniejszego polskiego dziejopisa, który wielokrotnie podkreślał wspólność krwi, języka i interesów Mazowsza i Polaków, zaś władców mazowieckich, pochodzących z rodu Piastów, chętnie widziałby na tronie polskim. 500 rocznica śmierci księcia Janusza III i inkorporacji lenna mazowieckiego do Korony jest okazją do przypomnienia dziedzictwa politycznego i kulturowego Mazowsza. Przekazana do rąk Czytelników książka, udostępnia wybrane publikacje prof. dr hab. Janusza Grabowskiego z dziejów politycznych Mazowsza, nauk pomocniczych historii i skarbowości. Mamy nadzieję, że prezentowane studia wydane z okazji 500 rocznicy inkorporacji Mazowsza do Korony, przybliżą nie tylko dorobek naukowy wybitnego znawcy tej problematyki, lecz również pobudzą do większego zainteresowania dziejami „naszej małej ojczyzny".

JANUSZ GRABOWSKI – profesor nauk humanistycznych, historyk mediewista, specjalista w zakresie nauk pomocniczych historii i archiwistyki, profesor w Archiwum Głównym Akt Dawnych i Instytucie Historii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, członek Rady Naukowej Polskiego Słownika Biograficznego, członek Mazowieckiego Zespołu Badawczego w Instytucie Historii PAN, członek Zarządu Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie, członek jury konkursu „Varsaviana". Naukowo zajmuje się genealogią Piastów oraz dziejami politycznymi, skarbowością i elitą umysłową na Mazowszu w okresie średniowiecza. Prowadzi również badania z zakresu nauk pomocniczych historii, zwłaszcza dyplomatyki, sfragistyki, edytorstwa oraz dziejów miast mazowieckich. Jest autorem i współautorem wielu książek, edycji źródłowych i artykułów naukowych. Do jego najważniejszych publikacji należą m.in.: *Kancelarie i dokumenty książąt mazowieckich w latach 1341-1381. Ośrodki zarządzania i kultury* (Warszawa 1999), *Dynastia Piastów mazowieckich. Studia nad dziejami politycznymi Mazowsza, intytulacją i genealogią książąt* (Kraków 2012), *Poczet książąt i księżnych mazowieckich* (Kraków 2019), *Władysław Łokietek – odnowiciel Królestwa Polskiego* (Warszawa 2020), *Matricularum Regni Poloniae Summaria, pars V Sigismundi Augusti regis tempora complectens (1548–1572)*, volumen 1–2. Index personarum et locorum, contexuerunt: J. Grabowski, M. Kulecki (Warszawa 2023), *Janusz II książę mazowiecki pretendent do tronu polskiego (1455-16 lutego 1495)* (Kraków 2023), *Rachunki Janusza II księcia mazowieckiego z lat 1477-1485, 1487-1490*, wyd. J. Grabowski (Kraków 2024).

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM GŁÓWNE AKT DAWNYCH

ISBN 978-83-973700-8-1
ISBN 978-83-7730-749-6

www.wydawnictwoAVALON.pl

MASOVIAE DESCRIPTIO
Studia nad dziejami Mazowsza

Janusz Grabowski

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM GŁÓWNE AKT DAWNYCH

A

JANUSZ GRABOWSKI

Masoviae descriptio

Studia nad dziejami Mazowsza